

LA COL·LECCIÓ
D'ART MODERN
CREIX

LA COL·LECCIÓ D'ART MODERN CREIX

Noves sales per a l'art de postguerra i segona avantguarda, Picasso s'integra a la col·lecció i el projecte *Habitació*, de Pedro G. Romero, a l'espai dedicat a la Guerra Civil.

La col·lecció d'art modern del Museu Nacional és un referent per a les arts del modernisme, el noucentisme, les avantguardes i la Guerra Civil. Amb més de 1.200 obres de 260 artistes, ofereix un relat sobre el naixement de la modernitat i el paper que hi juguen l'art i els artistes.

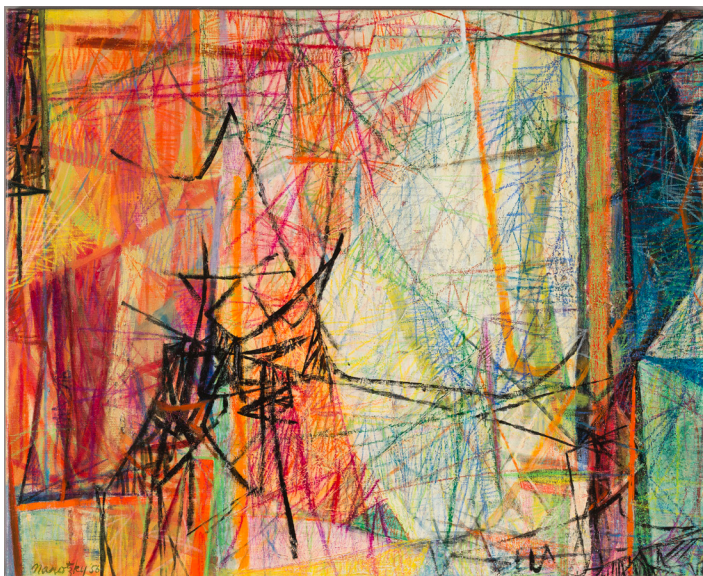
El museu desenvolupa en aquesta col·lecció tres línies d'actuació principals:

- Treballa en la formació de la col·lecció de l'art de la postguerra i la segona avantguarda, període que s'estén entre 1940 i 1980.
- Es proposa enriquir el relat del segle XIX i primera meitat del XX amb noves lectures, rotació d'obres i la incorporació, gràcies a la col·laboració amb altres museus del país, de les obres dels grans artistes catalans vinculats amb les avantguardes internacionals.
- Continua treballant en la línia d'obrir la col·lecció als artistes contemporanis.

Les novetats que es poden veure a partir d'aquest mes de desembre són el resultat de la tasca realitzada seguint aquestes línies de treball: **dues noves sales dedicades a l'art de postguerra i segona avantguarda**, la incorporació al discurs de **tres obres de Picasso** dipositades pel Museu Picasso de Barcelona i el **projecte de l'artista Pedro G. Romero, *Habitació***, instal·lat a les sales dedicades a la Guerra Civil.

Albert Ràfols Casamada. *El balcó*, 1947.
Dipòsit Generalitat de Catalunya

Norman Narotzky. *Webs*

Formació de la col·lecció

Dues noves sales per a l'art de postguerra i segona avantguarda, 1940-1980

El Museu Nacional d'Art de Catalunya presenta una primera mostra de les obres que han ingressat recentment i que estan destinades a conformar la col·lecció del període anomenat segona avantguarda, els anys que s'estenen entre la postguerra i el franquisme i la recuperació de la democràcia.

Amb el títol *Una avantguarda possible* aquestes obres ocuparan dues sales al final del recorregut de la col·lecció d'art modern.

Es tracta de la primera presentació de l'art d'aquest període que realitza el Museu Nacional i que s'acompanya amb altres iniciatives, com ara les exposicions temporals *Liberxina. Pop i nous comportaments artístics, 1966-1971*, actualment oberta al públic, i *Objecte, tòtem i matèria. Escultura de postguerra a Catalunya*, que es podrà veure a finals del 2019.

Aquestes dues noves sales es plantegen de manera dinàmica i flexible. A l'espera de la futura ampliació prevista al Pla Estratègic, mostraran una rotació d'obres que permetrà abordar la diversitat i riquesa de l'art català del període.

Per aquesta primera mostra es presenten obres del Museu Nacional i de la Generalitat de Catalunya (dipositades al MACBA), i d'altres provinents d'institucions i col·leccions com la Fundació Tàpies, Fundació Rogent, Fundació Palau, entre d'altres. Amb totes elles s'han establert préstecs, dipòsits i convenis de col·laboració per tal d'oferir una representació acurada i consistent de l'art català de postguerra al Museu Nacional.

Josep Guinovart. *Crani*

Aquests dues primeres sales plantegen una síntesi de l'evolució de l'avantguarda als anys quaranta i cinquanta, centrada en quatre claus:

- La precarietat dels anys quaranta, salvada per la presència còmplice de Joan Miró amb les noves generacions d'artistes.
- La figuració moderada i afrancesada, que reprèn la modernitat sota l'impuls de Ramon Rogent, entre d'altres.
- El magicisme a l'entorn de Dau al Set, com a manifestació d'una revolta íntima.
- L'aparició de l'informalisme, amb la figura central de Tàpies, i alhora amb altres expressions de l'art abstracte de gran diversitat.

Les dues sales es complementaran, a la primavera, amb l'obertura d'un espai dedicat a presentar els nous ingressos a la col·lecció, que permetran resseguir la gestació d'una col·lecció en formació que es proposa consolidar l'art de postguerra dins la història de l'art català.

Artistes representats

Francesc Català-Roca, Antoni Clavé, Modest Cuixart, Manuel Duque, José Fin, Maria Girona, Josep Guinovart, Joan Hernández Pijuan, Ramon Llovet, Otto Lloyd, Jordi Mercadé, Joan Miró, Norman Narotzky, Albert Ràfols-Casamada, Amèlia Riera, Ramon Rogent, Josep-Maria Sucre, Antoni Tàpies, Joan-Josep Tharrats, Joan Ponç, August Puig, Moisès Villèlia.

TEXTOS DE SALA

Una avantguarda possible: la represa

Les primeres dècades de la llarga postguerra sota el jou franquista ens mostren l'esforç estètic i moral dels artistes per assajar una avantguarda possible. La pobresa, la repressió i la precarietat marcaren els primers anys de postguerra i deixaren un escenari tètric.

L'exili va ser una obligació per a alguns, que després desenvoluparen carreres internacionals, com Antoni Clavé. D'altres van optar per una resistència difícil, que no volien resignada. En aquest sentit, el retorn de Joan Miró el 1942 fou essencial per a les noves generacions d'artistes desitjosos d'enllaçar amb l'avantguarda interrompuda.

Els anys quaranta foren foscos. El crític Alexandre Cirici i Pellicer va assenyalar com a primera expressió de tímida modernitat l'exposició de Fin, Fabra, Rogent i Vilató a la Sala Reig de Barcelona el 1943. Sorgeix d'aquí una pintura que parteix del realisme i va incorporant elements del cubisme i el fauvisme per constituir una figuració basada en una modernitat equilibrada.

Una avantguarda possible: abstraccions

En paral·lel a una pintura que sembla enyorar una serenor perduda, a finals de la dècada de 1940 es gesta una tendència més nocturna i inquietant, on l'herència del surrealisme es troba amb un existencialisme tràgic. El grup Dau al Set en va ser el nucli principal. Dimonis i signes enigmàtics es manifesten per fer un exorcisme a la recerca de radicalitat i llibertat. Aquesta immersió en les ombres de la realitat i del subconscient va preparar l'assimilació dels corrents internacionals de l'informalisme i *l'art-autre*.

L'abstracció matèrica de Tàpies en va ser la referència, en traduir una necessitat de realisme profund a través de la renúncia a l'idealisme formal. L'abstracció va tenir a Catalunya un èxit fulgurant i declinacions molt diverses, des del gestualisme fins a l'espacialisme, tot passant per unes qualitats constructives que evoquen mons primigenis i dimensions sublims.

COL·LABORACIONS AMB ELS MUSEUS MONOGRÀFICS

Tres obres de Picasso s'incorporen a la col·lecció

El museu treballa per exposar obres d'artistes catalans, o que han estat vinculats a Catalunya, molt rellevants pel que respecta a l'avantguarda internacional. Els casos més singulars són **Dalí, Miró i Picasso**. El Museu Nacional compta ja amb obra d'aquests artistes i es proposa treballar per millorar la seva representació.

La col·laboració amb el **Museu Picasso de Barcelona**, un pas important en la línia de col·laboració amb els grans museus monogràfics del país, ens ha permès incorporar al discurs de la col·lecció d'art modern tres obres de Picasso.

Les tres obres seleccionades de Pablo Picasso que ara ingressen al museu responen precisament als primers anys de l'artista, els anys catalans. Un **autoretrat** de quan Picasso tenia catorze anys, durant el període acadèmic a la Llotja, s'integrarà a la Sala 40 (**Retrats i Autoretrats**), en la mesura que estem davant d'un artista clau en la modernitat catalana i internacional. La seva exposició al costat de l'únic autoretrat a l'oli de Juli González va en aquesta línia. Les altres dues obres s'integraran a la Sala 41 (**L'aprenentatge de l'artista. L'acadèmia**), i responen a dos criteris diferents, però en consonància amb el relat que proposa la sala. Una acadèmia del natural mostrant un home nu és un dels exercicis més habituals a l'Escola de la Llotja. Per contra, l'altra obra és una còpia parcial que realitzà Picasso d'una obra d'Arcadi Mas i Fondevila que es troba a la permanent d'Art Modern. En aquella època, Mas i Fondevila era un artista consagrat i Picasso un estudiant de Belles Arts que es forjava com a artista. La correcta contextualització del jove Picasso també forma part de la relectura que pretén fer el museu, i en aquest cas equival a dir que Picasso no només es va inspirar en les col·leccions d'art romànic, sinó també en artistes de la col·lecció d'Art Modern com Mas i Fondevila.

Retrats i autoretrats

Pablo Picasso
Autoretrat
Barcelona, 1896
Oli sobre tela
Museu Picasso de Barcelona
Donació Pablo Picasso, 1970
(MPB110.063)
© Successió Pablo Picasso, VEGAP,
Madrid, 2018

L'aprenentatge de l'artista. L'Acadèmia

Pablo Picasso
Acadèmia
Barcelona, 1896-1897
Oli sobre tela
Museu Picasso de Barcelona
Donació Pablo Picasso, 1970
(MPB 110.047)
© Successió Pablo Picasso, VEGAP,
Madrid, 2018

Pablo Picasso
Còpia parcial d'*Estudi d'Arcadi Mas i Fondevila*. Barcelona, 1895-1896
Oli sobre fusta
Museu Picasso de Barcelona
Donació Pablo Picasso, 1970
(MPB 110.212)
© Successió Pablo Picasso, VEGAP,
Madrid, 2018

Mas i Fondevila
Estudi
Roma 1878
Oli sobre tela, 46 x 77 cm
Museu Nacional d'Art de Catalunya
MNAC 010771-000

INTERVENCIIONS D'ARTISTES A LES SALES

Habitació

L'Archivo F.X., les txekes psicotècniques de Laurencic i la funció de l'art, un projecte de Pedro G. Romero

Des del 15 de desembre 2018 al
28 d'abril 2019

Organitza i produeix: Museu Nacional
d'Art de Catalunya, Centro de Arte Dos
de Mayo, Comunidad de Madrid, Centre
Cultural La Nau, Universitat de València

Comissaris: Ángel Calvo Ulloa i
Nuria Enguita

Per a ***Habitació*** s'ha convidat als artistes Patricia Gómez i Mª Jesús González, Lola Lasurt i Álvaro Perdices, que han treballat amb els materials i categories al voltant de les txekes al mateix Archivo F.X.

Des del 15 de desembre i fins al 28 d'abril, el Museu Nacional exposa a les sales dedicades a l'art produït durant la Guerra Civil els treballs realitzats per l'artista Pedro G. Romero al voltant de les anomenades txekes psicotècniques d'Alphonse Laurencic, els centres de detenció que van funcionar entre 1937 i 1939 als temples dels carrers Vallmajor i Zaragoza, de Barcelona, i al convent de Santa Úrsula, de València.

La instal·lació que presenta el Museu Nacional forma part de l'Archivo F.X., un projecte en què Pedro G. Romero treballa des de 1999 i que tracta sobre iconoclàstia, profanació i blasfèmia en relació amb les pràctiques radicals de l'art i l'estètica modernes i contemporànies.

Habitació inclou material documental, fotografies, films i bibliografia que expliquen la funció i significat d'aquestes construccions.

Les txekes psicotècniques que Alfons Laurencic va construir entre 1937 i 1939 per al Servei d'Informació Militar, S.I.M., de l'Exèrcit republicà espanyol, en espais sagrats, com

ara temples i convents confiscats a l'Església catòlica, posa en evidència els antagonismes que interessen a l'artista: estètica, coneixement i violència que es donen alhora com a art experimental i com a profanació religiosa.

Les *txekes* (amb K i no amb Q, per diferenciar aquestes construccions davant el mite de la txeca, centres de detenció il·legal que van proliferar durant la guerra civil espanyola en un i altre bàndol) utilitzaven elements de l'art modern, especialment dels anys Bauhaus de Wassili Kandinski, per infligir tortures anomenades psicotècniques, sobre el condemnats. Més enllà de l'eficiència d'aquests artefactes, es posa atenció sobre l'alteració que pateixen certes eines utòpiques i espirituals de l'art i el disseny moderns, de manera que el que hauria de servir per eixamplar la consciència i emancipar-nos serveix ara com element punitiu i de subjecció.

**MUSEU
NACIONAL
D'ART DE
CATALUNYA**

Oficina de premsa

Tel. 93 622 03 60
premsa@museunacional.cat

Parc de Montjuïc
Barcelona
www.museunacional.cat
  @MuseuNac_Cat